

Protokollsutdrag:

Ks § 300

Dnr 2017.234

Policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta
att anta policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade 16 juni 2016, § 160, att uppdra åt kommunstyrelsen att till kommande års investeringsbudget undersöka möjligheten att införa en totalbudgetram för investeringar i konstnärlig utsmyckning.

Redan 1937 skapades enprocentsregeln genom ett statligt kulturpolitiskt initiativ. Denna innebär att cirka en procent av budget för ett byggprojekt, vid nybyggnation, om- eller tillbyggnad, bör avsättas till bild- eller formkonstnärlig gestaltning när staten bygger. Detta framgår bl a i en av statens offentliga utredningar *Höjd kompetensnivå inom offentligt upphandling* (SOU 2015:88), sid 184.

Även om det i utredningen framgår att regeln avser staten och dessutom inte är tvingande utan en rekommendation har en stor del av landets kommuner tillämpat denna, så även Värnamo kommun. I nuläget finns inget förslag om att kommunen ska frångå denna princip.

Den nuvarande hanteringen är administrativt relativt tung och budgetberedningen har under de senaste åren insett problemet.

Kommunstyrelsen beslutade den 25 oktober 2016, § 464
att i förslag till investeringsbudget 2017-2021 föreslå kommunfullmäktige
att kulturnämnden tilldelas en totalbudgetram för konstnärlig
gestaltning i samband med ny-, om- och tillbyggnader,
att uppföljning ska ske inför beredningen av investeringsbudget för
2019-2023,
att kulturnämnden får i uppdrag att, efter samråd med Finnvedsbostäder
AB, ta fram en policy för hur enprocentsmodellen ska tillämpas, samt
att förslag till policy ska överlämnas till kommunstyrelsen senast 30 april
2017.

Kulturnämnden har överlämnat förslag till policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentsregeln och beslutade den 23 maj 2017, § 67 föreslå kommunstyrelsen besluta
att anta Policyn för konstnärlig gestaltning enligt enprocentsregeln.

Protokollsutdrag:

Ks

Kn § 67

D.nr Kn.2017.22

Policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln

Kulturnämnden att föreslå kommunstyrelsen att besluta
att anta Policyn för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln.

Ärendebeskrivning

På uppdrag av kommunstyrelsen har ett förslag på en policy för enprocentregeln gällande konstnärlig gestaltning tagits fram, bilaga 1.

EXP

170601

Policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln

Antagen av kommunfullmäktige 201x-xx-xx. Gäller från 201x-xx-xx

Kn 170523 § 67

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Xxxxx

Datum: 20xx-xx-xx, § xxx

Dokumentet gäller från: 20xx-xx-xx

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen, kommunens nämnder och utskott

Dokumentansvarig: Pauline Blom, Kulturförvaltningen

PA JB

Inledning

Konstnärlig gestaltning genererar flera positiva aspekter såväl som synergier och är en viktig del utav samhället. Konst placerad i det offentliga rummet blir en del av medborgarnas vardag och når de som vanligtvis inte aktivt besöker konstutställningar. Därmed skapas gynnsamma förutsättningar för att nå de kulturpolitiska målen gällande tillgänglighet och delaktighet. Konst bidrar till personligt välbefinnande, belyser och förtydligar offentliga miljöers identitet och tillför mervärde, samt ger historiska inblickar om sin samtid. Konstnärlig gestaltning stimulerar samverkan och diskussioner som bidrar till utveckling av samhället.

För att skapa stabilitet och långsiktighet för konstnärlig gestaltning utformades 1937 enprocentregeln genom ett statligt kulturpolitiskt initiativ. Denna innebär att cirka en procent av budget för ett byggprojekt, vid nybyggnation, om- eller tillbyggnad, bör avsättas till bild- eller formkonstnärlig gestaltning när staten bygger. Detta framgår bl.a. i en av statens offentliga utredningar: *Höjd kompetensnivå inom offentlig upphandling*.¹ Även om det i utredningen framgår att regeln avser staten och dessutom inte är tvingande, utan en rekommendation, väljer Värnamo kommun att följa denna. Kommunstyrelsen beslutade 2016-10-25, § 464, att kulturnämnden fick i uppdrag att ta fram en policy för hur konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln ska tillämpas.

Underlaget till Policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln har tagits fram i dialog med tekniska förvaltningen, konstnärer, Värnamo Energi AB, Finnvedsbostäder AB, Värnamo Kommunala Industrifastigheter AB och med andra aktörer inom konstområdet. Även rapporten *Ingen regel utan undantag – Enprocentregeln för konstnärlig gestaltning av offentlig miljö* framtagen av Konstnärsnämnden 2013 har fungerat som underlag.

Syfte

Syftet med policyn är att skapa stabilitet och långsiktighet för konst i planeringen och byggandet av offentliga miljöer i Värnamo kommun. Policyn ska även tydligt uttala en avgränsning för vilka projekt som berörs av enprocentregeln samt underlätta och klargöra samarbetet mellan kulturförvaltningen, tekniska förvaltningen och övriga bolag.

Policyn konkretiseras i tillhörande styrdokument.

Vision

Policyn för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln bidrar på flera sätt till visionen Värnamo – den mänskliga tillväxtkommunen, 40 000 invånare 2035. Konstnärlig gestaltning utvecklar såväl som förvaltar kulturella och sociala värden i kommunens gemensamma offentliga miljöer. Detta innebär att välbefinnande och livskvalitet hos invånarna kan skapas, vilket i sin tur höjer upplevelsen av trygghet. Som nämnt ovan tillgängliggörs konst och mervärde skapas till dess omgivning. Konstnärlig gestaltning bidrar till ett hållbart samhälle och är som regel producerad för att hålla länge. Sammanfattningsvis

¹ För mer information se SOU 2015:88, sid. 184.

medför konstnärlig gestaltning att kommunens attraktivitet växer och därmed lockar fler människor, både som inflyttare och besökare, som upplever trygghet i hållbara miljöer.

Strategi

Konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln gäller vid all nybyggnation, om- och tillbyggnad av offentliga byggnader och miljöer där kommunen står som byggherre. En procent av den budgeterade totala byggkostnaden bör avsättas från kommunens investeringsbudget till konstnärlig gestaltning. Den budget som genereras av enprocentregeln är kulturnämnden fri att efter behov fördela mellan objekten. Den konstnärliga gestaltningsprocessen bör sättas igång så snabbt som möjligt. Att konstnären blir delaktig i ett tidigt skede kan resultera i kreativa lösningar och skapandet av synergier i byggprojektet, medföra en väl integrerad helhet samt motverka synen på offentlig konst som dekoration.

Undantag från policyn

Investeringar gällande till exempel ventilation, kök, våtutrymmen är som regel undantagna från Policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln.

Om den budgeterade totala byggkostnaden inte överstiger 500 prisbasbelopp, resulterar det i som regel att ingen konstnärlig gestaltningsprocess sker. Pengarna som genereras genom enprocentregeln används istället för inköp av lös konst till byggnaden. Dock blir den lösa konsten inte bunden till byggnaden.

Enprocentregeln gäller ej då den budgeterade totala byggkostnaden understiger 20 prisbasbelopp.

Samtliga undantag från policyn regleras i tillhörande styrdokument.

Organisation och ansvar

För att hanteringen av konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln ska fungera smidigt och utvecklas är det väsentligt att alla berörda förvaltningar och bolag känner till struktur och ansvarsfördelning. Det ska ske kontinuerliga avstämningar mellan dessa parter.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer och följer upp en totalbudgetram för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln.

Kulturnämnden

Kulturnämnden förfogar över totalbudgetramen som kommunfullmäktige fastställer för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln. Den budget som genereras av enprocentregeln är kulturnämnden fri att efter behov fördela mellan objekten. Den del av anslaget som inte förbrukas kan flyttas över till efterkommande år genom tilläggsbudgetering. Kulturnämnden godkänner projekt och budgetar. För att värna om den konstnärliga friheten enligt principen om armlängds avstånd, ska kulturnämnden inte ha direkt inflytande över det konstnärliga innehållet. Kulturnämnden kan när särskilda skäl föreligger besluta om den konstnärliga gestaltningen ska omplaceras.

AK JB

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningen ansvarar för den konstnärliga gestaltningsprocessen. I enlighet med principen om armlängds avstånd är det sakkunniga inom kulturförvaltningen som gör bedömningen och fattar besluten om offentlig finansierad konst. Andra sakkunniga kan rådfrågas samt konsulter anlitas vid behov som hjälp vid de konstnärliga gestaltningsprocesserna. Kulturförvaltningen ansvarar för att se över så att skötsel, underhåll och belysning som tillhör den konstnärliga gestaltningen sker och fungerar.

Det är väsentligt att det finns en strävan efter jämställdhet och mångfald vid val av konstnär, samt att hen uppfyller de kriterier som krävs för uppdragen. Förvaltningen ansvarar för att dessa mål eftersträvas och respekteras samt att kriterier uppfylls. Detta utvecklas i tillhörande styrdokument.

Tekniska förvaltningen

Projektledare vid tekniska förvaltningen ansvarar för att meddela kulturförvaltningen om vilka projekt som är aktuella för konstnärlig gestaltning, innan processen startar. Detta görs som regel när den budgeterade totala byggkostnaden överstiger 500 prisbasbelopp och systemhandlingar finns att tillgå.

Vid projekt vars byggnadskostnad hamnar mellan 20 och 500 prisbasbelopp meddelar projektledare kulturförvaltningen så att dessa får lös konst.

Förvaltningen hjälper vid behov till vid montering och installation, samt ansvarar vid behov för den allmänna belysningen.

Helägda kommunala bolag

Nybyggnationer, om- eller tillbyggnader som helägda kommunala bolag projekterar för i huvudsak kommunal verksamhet omfattas normalt av Policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln. Vid projekt då policyn tillämpas kan kulturförvaltningen kontaktas för stöd och hjälp vid den konstnärliga gestaltningsprocessen.

Med helägda kommunala bolag menas exempelvis Finnvedsbostäder AB, Värnamo Energi AB och Värnamo Kommunala Industrifastigheter AB.

Privata bolag

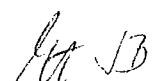
Nybyggnationer, om- och tillbyggnader som privata bolag projekterar för i huvudsak kommunal verksamhet omfattas normalt av Policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln. Värnamo kommun avsätter då motsvarande en procent av den budgeterade totala byggkostnaden och ett depositionsavtal skrivs. Vid varje projekt då policyn tillämpas kan kulturförvaltningen kontaktas för stöd och hjälp vid den konstnärliga gestaltningsprocessen.

Ekonomiska konsekvenser

Policyn förenklar planerings- och budgetarbetet. Dock är det viktigt att säkerställa att det finns extra anslag vid större nyinvesteringar, så att de inte riskerar att slå ut andra konstnärliga gestaltningar det året.

En procent av den budgeterade totala byggkostnaden ska avsättas till konstnärlig gestaltning i kommunens investeringsbudget.

Skötsel, underhåll och belysning som tillhör den konstnärliga gestaltningen ryms inom kulturnämndens budget.

Ansvarig

Ansvarig för Policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln på politisk nivå är kommunfullmäktige i Värnamo kommun. Ansvarig tjänsteman är kultursekreterare.

Uppföljning

Uppföljning av Policy för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln görs av kulturförvaltningen och bör ske årligen. Vid uppföljning ska det säkerställas att anslaget för konstnärlig gestaltning enligt enprocentregeln inte blir mindre än vad det skulle ha blivit med det tidigare gällande. Detta görs genom jämförelse av anslaget enligt policyn och tidigare system. Väsentligt är också att granska så att det blir extra anslag vid större nyinvesteringar, så att de inte riskerar att anstränga anslaget av andra konstnärliga gestaltningar under samma år.

Revidering

Revidering sker före mandatperiodens utgång 2018-12-31.

